

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้เป็นวิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์ในภาคใต้ ในลักษณะที่ปฏิบัติจริง และที่ควรจะเป็น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามความคิดเห็นของของศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ ในภาคใต้
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในภาคใต้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้
2. กลุ่มผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้

ประชากรทั้ง 2 กลุ่มนี้ เป็นผู้ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด 122 อำเภอ ทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึง

ประชากรที่กำลังศึกษาต่อ และผู้ที่รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอและผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ ฉะนั้นจึงมีประชากรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มศึกษาธิการอำเภอ 115 คน กลุ่มผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ 100 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 215 คน

จำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม จำแนกเป็นรายละเอียดในแต่ละจังหวัด ตามบัญชีรายชื่อจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ ดังนี้

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถามตามบัญชีรายชื่อในแต่ละจังหวัด

จังหวัด	ศึกษาธิการอำเภอ	ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ
ยะลา	5	5
ปัตตานี	10	9
นราธิวาส	11	8
สตูล	5	5
สงขลา	11	11
พัทลุง	6	5
นครศรีธรรมราช	15	15
สุราษฎร์ธานี	17	13
ชุมพร	8	7
ภูเก็ต	3	3
ตรัง	7	6
กระบี่	6	5
พังงา	8	5
ระนอง	3	3
รวม	115	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ซึ่งถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน มีทั้งหมด 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ทั้งในแง่บทบาทที่เป็นจริง และที่ควรจะเป็น แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 43 ข้อ โดยแยกออกเป็นรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

- ก. การวางแผนงานวิชาการ ข้อ 1-9 จำนวน 9 ข้อ
- ข. การนิเทศและส่งเสริมการศึกษา ข้อ 10-26 จำนวน 17 ข้อ
- ค. หลักสูตรและการวัดผลการศึกษา ข้อ 27-31 จำนวน 5 ข้อ
- ง. สถิติ ขอมูล การคนควา วิเคราะห์และวิจัย ข้อ 32-37
จำนวน 6 ข้อ
- จ. การติดตามผล ประเมินผล และการรายงาน ข้อ 38-43
จำนวน 6 ข้อ

ในแต่ละข้อ ระดับของการประเมินทั้งบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ควรจะเป็น เป็น 5 ระดับดังนี้คือ

<u>บทบาทที่เป็นจริง</u>		<u>บทบาทที่ควรจะเป็น</u>	
4	หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด	4	หมายถึง ควรปฏิบัติมากที่สุด
3	หมายถึง ปฏิบัติมาก	3	หมายถึง ควรปฏิบัติมาก
2	หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง	2	หมายถึง ควรปฏิบัติปานกลาง
1	หมายถึง ปฏิบัติน้อย	1	หมายถึง ควรปฏิบัติน้อย
0	หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือ ไม่เคยปฏิบัติเลย	0	หมายถึง ควรปฏิบัติ น้อยที่สุดหรือ ไม่ควรปฏิบัติเลย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 19 ข้อ แยกเป็นรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

- ก. ปัญหาคนบุคลากร ข้อ 1-3 จำนวน 3 ข้อ
- ข. ปัญหาการเงิน ข้อ 4-5 จำนวน 2 ข้อ
- ค. ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ ข้อ 6-7 จำนวน 2 ข้อ
- ง. ปัญหาความรู้ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบ ข้อ 8-11 จำนวน 4 ข้อ
- จ. ปัญหาเวลา ข้อ 12-14 จำนวน 3 ข้อ
- ฉ. ปัญหาขวัญและกำลังใจ ข้อ 15-17 จำนวน 3 ข้อ
- ช. ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ข้อ 18-19 จำนวน 2 ข้อ

ในคำถามแต่ละข้อกำหนดระดับของปัญหา 5 ระดับ ดังนี้คือ

- 4 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด
- 3 หมายถึง เป็นปัญหามาก
- 2 หมายถึง เป็นปัญหากลาง
- 1 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย
- 0 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่เป็นปัญหาเลย

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า อรรถาธิบายและความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ โดยยึดเอาแนวอรรถาธิบายและความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งพิจารณาโดยคณะทำงาน พิจารณางานในหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป.329/2524 "เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณา
ในหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอ" ลงวันที่ 4
มิถุนายน 2524 และตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป.346/2524 "เรื่อง แต่งตั้ง
คณะทำงานพิจารณาในหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการ
อำเภอ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2524 เป็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม

2. ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายเกี่ยวกับงานวิชาการของ
ศึกษาธิการอำเภอที่จะศึกษา 5 ด้านคือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการนิเทศและ
ส่งเสริมการศึกษา ด้านหลักสูตร และการวัดผลการศึกษา ด้านสถิติข้อมูล การค้นคว้า
วิเคราะห์และวิจัย และด้านการติดตามผล ประเมินผลและการรายงาน

3. หลังจากที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ก็ได้้นำแบบสอบถามไปขอ
คำแนะนำปรึกษาหารือหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. หลังจากนั้นได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเลือกและปรับปรุงข้อคำถามให้
เหมาะสมยิ่งขึ้น

หลังจากที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอนข้างต้นแล้ว ก็ได้จัดพิมพ์ นำไปให้ผู้ทรง
คุณวุฒิตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง คือ

1. นายชำเลื่อง วุฒิจันทร์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง ชั้น 1 สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. นายพงษ์ศิริ เขาวนปรีชา ผู้อำนวยการกองศาสนสมบัติ กรมการศาสนา
กระทรวงศึกษาธิการ

3. นายสมเชาว์ เกษประทุม หัวหน้างาน แผนงานและวิชาการ กองการ
บริหารงานบุคคล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

4. นายประสพ ชื่นอินทร์งาม หัวหน้าควบคุมและพัฒนาศึกษา กองตรวจ
และรายงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

5. นายคำเนิน โทสมบุญ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5
กองตรวจและรายงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

6. นายอุทัย คันทนจารย์ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 5 สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. อาจารย์ ดร. สมนานจิตร สุกนชทรชัย อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลังจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจ ปรับปรุง แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะแล้ว ก็ได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ในที่สุดคงเหลือคำถามในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 จำนวน 6 ข้อ และตอนที่ 2 จำนวน 43 ข้อ และตอนที่ 3 จำนวน 19 ข้อ โดยมีจำนวนข้อแต่ละตอนและแต่ละคำถามดังนี้คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อ 1-6 จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ประกอบควยบทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการ 5 คำถามคือ

ก. การวางแผนงานวิชาการ จำนวน 9 ข้อ ร้อยละ 20.93

ข. การนิเทศและส่งเสริมการศึกษา จำนวน 17 ข้อ ร้อยละ 39.54

ค. หลักสูตรและการวัดผลการศึกษา จำนวน 5 ข้อ ร้อยละ 11.63

ง. สถิติ ขอมูล การคนควา วิเคราะห์และวิจัย - จำนวน 6 ข้อ ร้อยละ 13.95

จ. การติดตามผล ประเมินผล และการรายงาน จำนวน 6 ข้อ ร้อยละ 13.95

ตอนที่ 3 เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษาธิการอำเภอ ประกอบด้วย 7 คำถามคือ

ก. ปัญหาคานบุคคลากร จำนวน 3 ข้อ ร้อยละ 15.79

ข. ปัญหาคานการเงิน จำนวน 2 ข้อ ร้อยละ 10.53

ค. ปัญหาคานวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 2 ข้อ ร้อยละ 10.53

ง. ปัญหาคานอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ ร้อยละ 21.04

- จ. ปัญหาตามเวลา จำนวน 3 ข้อ ร้อยละ 15.79
 ฉ. ปัญหาตามขวัญ และกำลังใจ จำนวน 3 ข้อ ร้อยละ 15.79
 ช. ปัญหาตามสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จำนวน 2 ข้อ ร้อยละ 10.53

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก นายบรรจง ชูสกุลชาติ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งแนบหนังสือขอความร่วมมือไปยังศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอทุกคนทางไปรษณีย์ หลังจากที่ได้ออกแบบสอบถามทางไปรษณีย์แล้วประมาณ 20 วัน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาบางส่วน ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ติดต่อกับ นายสกุล วีระบุญยฤทธิ หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขอนำแบบสอบถามอีกส่วนหนึ่งไปส่งให้ศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ไปประชุมประจำปี ระหว่างวันที่ 9-12 มีนาคม 2525 ณ โรงแรมคันหยง จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาบางส่วน สำหรับศึกษาธิการอำเภอและผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอคนใดที่ยังไม่ได้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยก็ได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมด้วยแบบสอบถามไปทางถามจากอำเภอและกิ่งอำเภอต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยจึงได้แบบสอบถามคืนมาอีกจำนวนหนึ่ง รวมแบบสอบถามคืนมา แยกเป็นของศึกษาธิการอำเภอ 115 ชุด ได้รับคืน 104 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.43 และเป็นของผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ 100 ชุด ได้รับคืน 84 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.00 ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน จำแนกเป็นจังหวัดต่าง ๆ

ที่	จังหวัด	ศึกษาธิการอำเภอ			ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ		
		ส่งไป	รับคืน	รับคืน ร้อยละ	ส่งไป	รับคืน	รับคืน ร้อยละ
1	ยะลา	5	3	60.00	5	3	60.00
2	ปัตตานี	10	10	100.00	9	7	77.78
3	นราธิวาส	11	10	90.91	8	7	87.50
4	สตูล	5	5	100.00	5	5	100.00
5	สงขลา	11	11	100.00	11	11	100.00
6	พัทลุง	6	6	100.00	5	5	100.00
7	นครศรีธรรมราช	15	15	100.00	15	10	66.67
8	สุราษฎร์ธานี	17	14	82.35	13	13	100.00
9	ชุมพร	8	7	87.50	7	4	57.14
10	ภูเก็ต	3	3	100.00	3	1	33.33
11	ตรัง	7	7	100.00	6	5	83.33
12	กระบี่	6	6	100.00	5	5	100.00
13	พังงา	8	4	50.00	5	5	100.00
14	ระนอง	3	3	100.00	3	3	100.00
	รวม	115	104	90.43	100	84	84.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว จะวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ใช้การร้อยละ (Percentage)
2. การเสนอข้อมูลบทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการ 5 ด้าน ทั้งบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ควรจะเป็น รวมทั้งปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามความคิดเห็นของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. แสดงการเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอและกลุ่มผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยการเปรียบเทียบความเห็นจากค่าเฉลี่ยของประชากรแต่ละกลุ่มในงานและปัญหาแต่ละด้าน เพื่อจัดลำดับความสำคัญบทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ และปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ

สถิติที่ใช้

$$1. \text{ คาร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

$$2. \text{ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{x}) ใช้สูตร}$$

$$\bar{x} = \frac{\sum fx^1}{N}$$

¹ ประคอง กรรณสุต, สถิติประยุกต์สำหรับครู พิมพ์ครั้งที่ 6. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 41.

เมื่อ Σfx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\Sigma fx^2}{N} - \left(\frac{\Sigma fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ x = คะแนนแต่ละช่วง
 f = ความถี่ในแต่ละช่วง
 N = จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม